

SIOPS og NVIO med felles syn på ny Langtidsplan for Forsvaret (Prop. 87 S)

Veteranivaretaakelsen styrker operativ evne

Norges to største veteranorganisasjoner NVIO (Norges Veteranforbund for Internasjonale Operasjoner) og SIOPS (Skadde i internasjonale operasjoner) kommer her med felles syn på Proposisjon 87. S Forsvarsløftet for Norges trygghet Langtidsplan for forsvarssektoren (2025-2036).

SIOPS og NVIO påpeker begge det sentrale forholdet mellom god veteranivaretaakelse og Norges operative evne. Det militære forsvaret av Norge styrkes om våre offentlige myndigheter ivaretar, anerkjenner og følger opp de som har ivare tatt våre verdier og interesser utenlands. Krigen i Ukraina viser viktigheten av gode systemer for veteranivaretaakelse, systemer som i dag har en direkte innvirkning på landets langsiktige operative evne.

Begge organisasjoner forventer at en økonomisk styrking av Forsvaret de neste 12 årene, også kommer veteranarbeidet til gode.

Støtte til Ukrainas frihetskamp

Støre-regjeringen påpeker i proposisjonen hvordan frivilligheten spiller en viktig rolle i det norske totalforsvaret, noe som også er understreket i en fersk rapport fra Forsvarets forskningsinstitutt (FFI). Dette er en fremstilling som SIOPS og NVIO stiller seg bak.

Frivilligheten viste seg å være av avgjørende betydning under COVID-pandemien, da den spilte en vital rolle i å støtte samfunnets institusjoner gjennom krisen. Frivillige organisasjoner og enkeltpersoner, herunder de militære utenlandsveteranene, trådte til for å tilby hjelp og støtte. Ideelle aktører og enkeltpersoner viste under pandemien den unike rollen frivilligheten spiller i å styrke samfunnets beredskap og motstandskraft i møte med store kriser. Flere viste at de var i stand til å tilpasse seg og mobilisere ressurser for å møte utfordringene som oppstod.

De frivillige aktørene, herunder veteranorganisasjonene, kan også understøtte arbeidet regjeringen gjør for ukrainerne. Vi mener begge at mer kan gjøres på dette feltet allerede i dag.

Ukraina vil stå overfor en massiv demobiliserings- og reintegreringsprosess etter at den pågående krigen en dag tar slutt. Landet har en befolkning som har opplevd store traumer, og hvor det offentlige ikke greier å tilby støtte til alle. Her kan erfaringer fra veteranarbeid i Norge og Norden komme til stor nytte.

Landet vil om få år ha et stort antall med krigsveteraner i egen befolkning, flere med fysiske og/eller psykiske skader.

SIOPS og NVIO kan tilby flere tiltak som en del av en samlet kapasitet i veteranarbeidet i samarbeid med offentlige myndigheter, som tilpasset informasjonsmaterieil til den enkelte om livet som krigsskadet soldat, og råd og veiledning gjennom våre respektive likepersonsnettverk. Veteranene fra våre likepersonsnettverk har selv direkte erfaringer fra krigens påvirkning etter tjenesten i utlandet.

Norske militære utenlandsveteraner innehar verdifull erfaring og kompetanse som kan benyttes til støtte for den ukrainske veteranivaretaakelsen, og for alle ukrainske soldater som er på behandling i Norge.

SIOPS har tidligere besøkt skadde ukrainske soldater til behandling i Norge, og laget informasjonsbrosjyrer blant annet på ukrainsk.

Begge organisasjoner er positive til at flertallet i Stortingets utenriks- og forsvarskomite la inn en merknad til innstillingen til Nansen-programmet om veteranorganisasjonenes muligheter for bistand til ukrainerne i dag.

Både SIOPS og NVIO har begge foreslått et konkret ideelt-offentlig samarbeid med regjeringen ved Forsvarsdepartementet til støtte for Ukrainas forsvarskamp, men til nå har ingen av organisasjonene hørt noe fra forsvarsministeren eller andre representanter for Støre-regjeringen. Vi forventer at forsvarsministeren tar stilling til vår forespørsel.

Hjelpen fra norske medveteraner kan bidra til en moralsk støtte for den videre kampen for ukrainsk frihet.

Veteranene som sentral ressurs

Vi er begge positive til at veteranenes unike operative kompetanse nevnes spesifikt i proposisjonen, og vi ber stortingspolitikkerne ta med seg dette videre i behandlingen. Norske utenlandsveteraner har stått i krevende og farlige situasjoner, og forvaltet et stort ansvar og tillit på vegne av egen militæravdeling og landet vårt. Dette gjør de til en verdifull ressurs i kritiske situasjoner.

SIOPS og NVIO anbefaler at sittende og kommende regjeringskonstellasjoner prioriterer norske veteraner fra internasjonale operasjoner og internasjonal innsats som ressurser i Forsvaret, og til sivile beredskapsaktører. Vi anbefaler også at norske kommuner og fylkeskommuner benytter veteranene i lokale og regionale beredskapsråd og utvalg. Dette vil bidra til å øke den generelle beredskapen og tryggheten i samfunnet.

En god veteranivaretagelse bidrar til at flere av Forsvarets personell står lenger i stillingene sine, dette er viktig i en tid der etaten trenger flere ansatte i alle våpengrener. Vi forventer at ny tiltaksplan for veteranfeltet og Langtidsplanen for Forsvaret i større grad ses i en politisk og økonomisk sammenheng.

Vi understreker begge at Forsvaret i større grad benytter seg av den kompetansen som norske militære utenlandsveteraner i dag besitter, både som faste ansatte og som reservister i alle avdelinger.

SIOPS og NVIO forventer følgende:

- Regjeringen inngår et samarbeid med SIOPS og NVIO om bistand til ukrainske soldater gjennom et ideelt-offentlig prosjekt.
- Regjeringen og Stortinget ber Forsvaret i større grad benytte seg av veteranenes kompetanse etter tjenesten i utlandet.
- Kommunene innlemmer veteranenes rolle og kompetanse i lokale og interkommunale beredskapsplaner og veteranplaner.
- Det bevilges øremerkede midler til veteranarbeidet. Dette presiseres i Langtidsplanen for Forsvaret og i kommende statsbudsjett.

Oslo, 16. mai 2024